

TOIMINTASUUNNITELMA 2025

Hyväksytty yleiskokouksessa 6.11.2024.

EAPN-Fin – Suomen köyhyyden vastainen verkosto – on avoin toimintafoorumi köyhyyttä ja syrjäytymistä vastaan toimiville järjestöille, ryhmille ja kansalaisille. Siihen kuuluu noin 50 järjestöä tai muuta yhteisöä. EAPN-Fin täyttää tänä vuonna 30-vuotta (27.10.1994).

Yhdessä jäsenjärjestöjemme kanssa pyrimme seuraamaan ja torjumaan Suomen hallituksen leikkauksia sosiaaliturvaan ja palveluihin. Toimintasuunnitelma konkretisoi vuodeksi 2025 verkoston strategiaa 2024–2026.

1. PAINOPISTEET

- köyhien ihmisten perusoikeuksien turvaaminen, köyhyys ei saa lisääntyä
- lapsiperheköyhyyden vähentäminen kiinnittäen huomiota erityisesti ylisukupolvisuuteen.
- sosiaali- ja terveystalvaiden saatavuuden parantaminen ja sairastamisen kustannusten alentaminen. Kiinnitetään huomiota palvelujärjestelmään, ettei se itsessään tuota lisää köyhyyttä tai syrjäytyneisyyttä
- sosiaaliturvauudistuksen seuraaminen ja siihen vaikuttaminen
- kansalaisten tiedonsaannin ja digituen parantaminen, etuuskien alikäytön vähentäminen
- sosiaali- ja terveysjärjestöjen merkitystä korostetaan
- köyhyyttä kokeneiden osallisuuden vahvistaminen
- syrjäytymisen ja rasmin vastaisen toimintaan osallistuminen

Toimintasuunnitelma konkretisoi nämä painopisteet ja sisältää toimenpiteitä niiden saavuttamiseksi.

1. **Köyhien ihmisten perusoikeuksien turvaaminen:** Tavoitteena on varmistaa, että köyhyys ei lisääntynyt ja että köyhien ihmisten perusoikeudet turvataan.
2. **Lapsiperheköyhyyden vähentäminen:** Erityistä huomiota kiinnitetään ylisukupolvisuuteen, jotta köyhyys ei periydy sukupolvelta toiselle.
3. **Sosiaali- ja terveystalvaiden saatavuuden parantaminen ja sairastamisen kustannusten alentaminen:** Tavoitteena on parantaa palveluiden saatavuutta ja vähentää sairastamisen kustannuksia. On tärkeää, että palvelujärjestelmä ei itsessään tuota lisää köyhyyttä tai syrjäytyneisyyttä.

4. **Sosiaaliturvauudistuksen seuraaminen ja siihen vaikuttaminen:** Uudistuksen etenemistä seurataan ja siihen pyritään vaikuttamaan.
5. **Kansalaisten tiedonsaannin ja digituen parantaminen:** Tavoitteena on parantaa kansalaisten tiedonsaantia ja digituen saatavuutta sekä vähentää etuuksien alikäyttöä.
6. **Sosiaali- ja terveysjärjestöjen merkityksen korostaminen:** Järjestöjen roolia ja merkitystä korostetaan.
7. **Köyhyyttä kokeneiden osallisuuden vahvistaminen:** Tavoitteena on vahvistaa köyhyyttä kokeneiden ihmisten osallisuutta.
8. **Syrjäytymisen ja rasismien vastaisen toiminnan tehostaminen:** Toimintaa tehostetaan syrjäytymisen ja rasismien vastaisessa työssä.

2. VAIKUTTAMISTYÖ

EAPN-Fin seuraa yhteiskuntapolitiikan vaikutuksia köyhyyteen ja perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen Suomessa. Se pitää esillä köyhyyden vähentämisen tärkeyttä ja esittää ratkaisuja sen vähentämiseksi.

Kannustamme jäsenjärjestöjämme tekemään näkyväksi köyhyyteen liittyviä ongelmia (seurattavia asioita mm. ylisukupolvisen huono-osaisuuden sekä eriarvoisuuden kehitys, yksinhuoltajuus, liikenneköyhyys, eläkeläisten köyhyys, pienipalkkaisuus, sairastaminen / vammaisuus, asunnottomuus, velkaongelmat, työttömyys, maahanmuuttajat sekä ruoka-aputoiminta).

Olemme mukana YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden ja Agenda2030-toimintaohjelman toimeenpanossa. Edellytämme, että hallitus pitää kiinni köyhyyden vähentämisen kansallisesta ja kansainvälisestä toimintasuunnitelmasta. Vihreä siirtymä tulee toteuttaa oikeudenmukaisesti köyhien kannalta. Verkosto kannattaa perustuloa sosiaaliturvan yksinkertaistamiseksi.

Tehdään Köyhyytsvahti järjestöjen yhteistyönä.

YK:n köyhyyden vastainen päivä ja Asunnottomien yö 17.10. huomioidaan toiminnassa ja järjestetään tapahtumia.

Pilotoidaan köyhyydenvastaista viikkoa marraskuun ensimmäisille viikoille.

Sosiaaliturvan kokonaisuudistus. Seuraamme sen etenemistä ja otamme kantaa.

Sote-uudistuksen toimeenpanoa hyvinvointialueilla seurataan köyhyyden vähentämisen, sairastamisen hinnan ja yhdenvertaisten palveluiden saannin näkökulmasta.

Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyenin köyhyysohjelman työryhmiin osallistuminen mahdollisuuksien mukaan.

Jaetaan Kunnioittavasti köyhyydestä -tunnustus toimittajille. Vuoden 2024 tunnustus jaetaan alkuvuodesta 2025.

Yhteistyössä eduskunnan köyhyysryhmän kanssa järjestetään tilaisuuksia. Köyhyyttä kokeneet ja kansanedustajat samassa pöydässä tapahtuma järjestetään marraskuussa 2025.

EAPN-Fin on yhteistyökumppanina Ihmisoikeusliiton hankkeessa, joka käsittelee köyhyyttä ihmisoikeusloukkauksena. Seuraamme Ruoka-apu toiminnan tilaa.

Yhteistyöhanke (Helsingin yliopiston Valtiotieteellisessä tiedekunnassa toimivan) Meri Kulmalan suunnitteleman tutkimuksen kanssa. Kulmala johtaa eriarvoisuuden tutkimuksen tutkimusverkostoa INEQiä ja hakee Suomen Akatemialta rahoitusta. Tutkimuksessa tarkastellaan eri vähemmistö ja marginalisoitujen

ryhmien demokraattista osallisuutta ja osallistumista – tai pikemminkin osallisuuden ja osallistumisen esteitä. Tutkimus on myös kehityshanke, joka pyrkii vahvistamaan kuulumisen ja osallisuuden kokemuksia ihmisten arkisissa toimintaympäristöissä. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat erilaiset marginalisoidut ryhmät ja tutkimusmenetelminä on kansatutkiminen ja yhteiskehittäminen.

3. TYÖRYHMÄT

Työryhmät toimivat itsenäisesti ja valmistelevat vaikuttamista, joka kanavoidaan EAPN-Finin hallituksen kautta. Lyhytaikaisia työryhmiä voidaan perustaa tietyn asian tai tapahtuman valmistelemiseksi.

Lapsiperheköyhyys -työryhmä seuraa lapsiperheiden köyhyystilannetta ja kokoaa yhteen järjestöjä, jotka työskentelevät perheiden tilanteen parantamiseksi.

Terveys ja köyhyys -työryhmä toimii pitkäaikaissairaiden ja vammaisten ihmisten sosiaaliturvan ja palveluiden parantamiseksi. Ryhmä vaikuttaa terveyden eriarvoisuuden vähentämiseksi ja sairastamisen hinnan alentamiseksi. Se seuraa ajankohtaisia sosiaali- ja terveysturvan kysymyksiä heikoimmassa asemassa olevien kannalta ja tekee selvityksiä ja ehdotuksia toimista ongelmien ratkaisemiseksi.

Kansalaistoimintaryhmä kokoaa ihmisiä, joilla on tai on ollut kokemusta köyhyydestä tai pienillä tuloilla elämisestä. Ryhmä kokoaa edustajat ja työstää raportin vuosittaiseen Köyhyyttä kokeneiden eurooppalaiseen tapaamiseen. Siihen osallistumista koordinoi nk. Pep-koordinaattori. Ryhmän asiantuntemusta hyödynnetään kaikessa toiminnassa, kuten tilaisuuksissa ja julkaisuissa. Työryhmä tekee tiiviimpää yhteistyötä Kuka kuuntelee köyhää? - verkoston kanssa. Selvitetään mahdollisuuksia konkreettisiin kohtaamisiin. EAPN-Fin ja 3K verkosto tekee tiivistä yhteistyötä keskenään.

Verkoston olennainen osa on eri työryhmät, joissa valmistellaan lausuntoja ja kannanottoja ja avauksia hallitukselle.

4. VIESTINTÄ

Verkosto ylläpitää **Verkkosivuja**, **Facebook-sivuja** ja **X-tiliä**. Työryhmät tuottavat verkkosivuille materiaalia.

Tuen ja avun lähteitä -sivua kehitetään muun muassa lisäämällä sinne köyhyyttä kokevien tärkeinä pitämiä aineistoja.

Sähköinen **uutiskirje** lähetetään 2–3 kertaa vuodessa. Jäseniä kannustetaan lähettämään tietoa omista köyhyyden vastaisista toimistaan EAPN-Finin verkkosivuille ja uutiskirjeeseen.

Hankimme uusia jäseniä kampanjan avulla. Osallistutaan tapahtumiin ja tiedotetaan niistä.

5. KÖYHYTTÄ KOKENEIDEN OSALLISUUDEN VAHVISTAMINEN

EAPN-Fin vaikuttaa siihen, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa päätösten vaikutuksia arvioidaan johdonmukaisesti ja säännöllisesti heikoimmassa asemassa olevien ihmisryhmien kannalta. EAPN Eurooppa on saanut rahoituksen siihen tarkoitukseen, että verkoston toimintaa vahvistetaan. Työ on jo aloitettu ja se jatkuu tulevina vuosina. Verkoston jäseniltä ja kumppaneilta kysytään mikä on tärkeintä tulevaisuudessa ja mitä otetaan tulevien vuosien strategiaihin.

Kannustetaan jäsenjärjestöjä toimimaan aktiivisesti yksin ja yhdessä köyhyyden torjumiseksi.

Kansallinen köyhyyttä kokeneiden kuulemistapahtuma **Köyhyyttä kokeneet ja kansanedustajat samassa pöydässä** järjestetään seitsemättä kertaa Kirkkohallituksen, Kuka kuuntelee köyhää? -verkoston, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n, Ihmisoikeusliitto ry:n ja Työttömien Keskusjärjestön kanssa. Tapahtuma järjestetään yhteistyössä Eduskunnan köyhyydsryhmän kanssa.

EAPN-Fin vastaa **Suomen delegaation lähettämisestä Köyhyyttä kokeneiden eurooppalaiseen PeP-tapaamiseen.**

Kunnioittavasti köyhyydestä -tunnustuksen valitsee köyhyyttä kokeneista ihmisistä koostuva raati.

Raadin sihteerinä toimii Anita Salonen Kirkkohallituksesta ja Kirkkohallitus huolehtii myös valintaprosessin ja jakotilaisuuden organisoinnista sekä viestinnästä yhteistyössä EAPN-Finin kanssa.

6. TOIMINTA OSANA EU:n VERKOSTOA

EAPN-Fin on yksi 31 kansallisesta EAPN:n, The European Anti-Poverty Network, verkostojäsenestä. Eurooppalainen verkosto vaikuttaa siihen, että köyhyys- ja osallisuusnäkökohdat otetaan EU:ssa huomioon tasaveroisesti talouspolitiikan rinnalla. EAPN-Fin välittää tietoa Suomen köyhyytilanteesta EAPN:lle ja unionitasolle ja vastaavasti Suomessa tietoa EAPN:n ja unionin köyhyyden vastaisesta toiminnasta.

EAPN-Fin osallistuu EAPN-Eurooppa toimintaan ja toimielimiin sekä viestii Euroopan tason toiminnasta.

EU-tasolla seurataan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimeenpanoa ja jatketaan EU-ohjausjaksoon vaikuttamista yhteistyössä jäsenyhteisöjen kanssa. Pyritään luomaan yhteyksiä Europarlamentin jäseniin ja seuraamaan uutta parlamenttia.

EAPN-Finin edustaja ExCossa, Executive Committee, on Leena Eräsaari ja EUISG-työryhmässä eli EU Inclusion Strategies Groupissa Larissa Franz-Koivisto Suomen Caritaksesta. Osallistutaan EAPN:n politiikkaseminaariin, yleiskokoukseen ja eurooppalaiseen köyhyyttä kokeneiden tapaamiseen sekä mahdollisuuksien mukaan muihin EU-tason tapahtumiin.

Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan EAPN:n ja sen Itävallan verkoston koordinoimaan kansainväliseen journalismitunnustuksen yhteistyöhön.

7. HALLINTO JA RESURSSIT

Verkostolla on yleiskokouksen valitsema hallitus, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 8–12 jäsentä. Hallitus kokoontuu toimintavuoden aikana 5–8 kertaa. Sen toimintaa kehitetään niin, että vastuut eri kokonaisuuksista jakautuvat entistä selkeämmin hallituksen jäsenten kesken.

Yleiskokous järjestetään loka–marraskuussa. Siinä jokaisella jäsenyhteisöllä on yksi ääni.

Verkoston tärkein voimavara ovat jäsenyhteisöt; niiden yhteistyöhön antama taloudellinen ja toiminnallinen panos sekä työskentely omien sidosryhmiensä ja köyhyyttä ja syrjäytymistä kokeneiden kanssa. Lisää jäseniä kutsutaan toimintaan mukaan – laaditaan mainoskirje jäsenhankintaan ja tuotetaan uutiskirje uusille jäsenille.

Verkosto pyrkii kokoamaan jäsenistöä yhteisiin vaikuttamistoimiin köyhyyden vähentämiseksi ja viestii jäsenten omasta ja niiden yhteisestä työstä. Vuoden aikana pyritään lisäämään jäsenten mahdollisuuksia osallistua verkoston toimintaan, esimerkiksi teema-aamukahveilla ja muilla keskustelutilaisuuksilla.

Tilaisuuksiin tarjotaan etäosallistumismahdollisuus, jotta osallistuminen olisi mahdollista myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelta.

EAPN-Finin kotijärjestönä toimii toistaiseksi Kirkkopalvelut ry ja sihteerinä toimii hanketoiminnan päällikkö Eija Kilgast. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry tarjoaa verkostolle taloushallinnon palveluita hoitaen verkoston maksuliikennettä sekä tarjoaa tilat maksutta verkoston tapaamisiin.